

ВПЛИВ ОСОБЛИВОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ ДИРИГЕНТА НА ФОРМУВАННЯ ЙОГО ДИРИГЕНТСЬКОЇ ТЕХНІКИ

Техніка диригента диктується його особистістю, оскільки на її формування впливає певна індивідуальна потреба у самовираженні. Складно назвати хоча б одного диригента, який повністю виконує вказані авторами книг правила техніки диригування. Адже, часто спостерігаємо, що ззовні вишколене диригування – є «марним», в той час, як видатні диригенти нерідко є злісними порушниками більшості запропонованих правил і норм тактування, часом, навіть, ігноруючи міміку та пантоміму, тим не менше викликаючи колосальний резонанс у колективі та слухачів.

Існує своєрідний поділ: на техніку нижчого рівня (показ розміру, метру, темпу, прийоми показу вступів, зняття звуку, показ фермат, пауз і т. д.) інакше кажучи – допоміжну; виразну техніку – прийоми, за допомогою яких визначаються зміни темпу, динаміки, акцентів, артикуляції, фразування і т. ін і техніку образно-виразну, коли перед диригентом стоїть завдання, використовуючи усю сукупність засобів допоміжної та виразної техніки, надати жестові виразної конкретики.

Для довершеного високохудожнього виконання засобами образно-виразної техніки необхідною умовою є наявність сукупності певних особливостей людини. Особистісні якості диригента слід вважати осередком формування індивідуальної диригентської техніки. За таких умов матимемо індивідуальність, унікальність та неповторність інтерпретації, що завжди викликає інтерес до певного твору мистецтва та мистецтва в цілому.

І формалізм, і безформність – однаково смертельні для мистецтва. Прекрасна форма невід’ємна від живого мистецтва. Саме тому, що вона насичується духом власне мистецтва, вона може передати цей дух світові [1, с. 175, 176].

Диригент має «випромінювати іскри», електричний струм. Вони перетворюють концертне виконання в дещо бездоганне та незабутнє [3, с. 449].

Диригент, як особистість, повинен бути вольовим, обізнаним, вміти дивитися глибше та ширше, сприймати музику чистим, не затьмареним відчуттям, тобто бути надзвичайно чутливим до найтонших нюансів.

Диригент має допомагати колективу, але він не має бути метрономом, бо в музиці є еластичність, позаяк вся музика – це хвилі різного об'єму, величини та швидкості.

Набувши певних умінь, навичок, досвіду, збагатившись вищеназваними якостями та особливостями у диригента формується власна виконавська техніка, неповторна, яка характеризує його як особистість. Власний виконавський стиль, індивідуальна виконавська техніка диригента є відображенням його світогляду.

Кожен виконавець, інтерпретатор має право обирати: залишатися в рамках «норми», повторюючи в своїй інтерпретації вже реалізоване раніше. Таке трактування може відрізнитися досконалістю, вражаюче впливати на аудиторію, і разом з тим воно залишається в певній мірі обмеженим, оскільки не пориває зі сформованою традицією. Або, виходити за межі норми туди, де відчиняється теоретично невичерпне поле можливостей. Таке трактування, що розкриває нове в музиці не є звичайною реконструкцією попередньої, або, точніше, попередніх інтерпретацій: воно кристалізує, фіксує нову точку зору на твір, і, як правило, буває більш цінним, ніж те, що не виходить за межі раніше реалізованого [2, с. 167].

Індивідуальність виконавця – є важливим фактором впливу на формування диригентської техніки, а згодом і інтерпретації та власного виконавського стилю. Навряд чи можливо перерахувати усі ті компоненти, які складають артистичну індивідуальність виконавця. Серед них: світогляд, рівень розвитку інтелекту та, безперечно, досвід емоційного життя, вольові якості та риси характеру, культурний рівень та художній смак, професійна обдарованість і т. д.

Слід зазначити, що професія диригента-виконавця вимагає постійної великої напруги, значних витрат душевної енергії, часу, своєрідного та гнучкого відношення до людського матеріалу, з яким довелося творити певну форму музичного твору. Також, діяльність диригента-виконавця потребує великих витрат

нервової енергії під час диригування концертом. Адже, кожен музикант-інтерпретатор повинен бути здатним до цілковитої самовіддачі.

Для формування техніки диригента слід бути дуже наполегливою та відданою справі особистістю, адже вирішальну роль в діяльності будь-якого виконавця та у формуванні його як особистості відіграє самостійна робота, поза колективом (з уявним колективом). Тому, потрібно мати неабияке самовладання, аби постійно займатися з уявним «інструментом» і лише у визначені, часом досить короткі зустрічі з колективом набувати практичних навичок.

Отже, на формування диригентської техніки велетенський вплив здійснює комплекс особистісних якостей виконавця. Для успішного опанування будь-якого мистецтва необхідно володіти певними здібностями та якостями, мати чітке уявлення про зміст, структуру та засоби даного мистецтва, про цілі, яких слід досягати. Зважаючи на те, що бажання стати диригентом виникає у музикантів різних рівнів, спеціальностей та здібностей, обов'язково слід пам'ятати про наявність хибного уявлення щодо професії диригента, як найпростішої із усіх видів виконавського мистецтва, адже зважаючи на вище викладений матеріал, можемо робити певні висновки, які свідчать про протилежне.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вейнгартнер Ф. О дирижировании. Дирижерское исполнительство. Практика. История. Эстетика : сб. статей / ред. – сост. Л. Гинзбург. М. : Музыка, 1975. С. 165-182.
2. Корыхалова Н. Интерпретация музыки: Теоретические проблемы музыкального исполнительства и критический анализ их разработка в современной буржуазной эстетике. – Л.: Музыка, 1979. – 208 с.
3. Мюнш Ш. Я дирижер. / Дирижерское исполнительство. Практика. История. Эстетика : сб. статей / ред. – сост. Л. Гинзбург. – М. : Музыка, 1975. С. 441-451